

สรุปการประชุมวิชาการการส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ครั้งที่ 1:

1st Thai Bike and Walk Forum

ณ อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ (สสส.) ซอยงามดูพลี กทม.

ระหว่างวันที่ 29-30 มีนาคม 2556

วัตถุประสงค์: (1) เพื่อเป็นเวทีนำเสนอผลงาน บทเรียน ประสบการณ์ จากการศึกษาวิจัย การดำเนินงานเชิงระบบและโครงสร้างตลอดจนการบริหารจัดการโครงการเพื่อส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน (2) เพื่อสร้างวิสัยทัศน์การผลักดันการเดินและการใช้จักรยานในชุมชนระดับต่างๆ ทั้งในเขตชนบทและเขตเมือง โดยการเชิญนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการศึกษาบทเรียนหรือประสบการณ์จากหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่ประสบความสำเร็จมาเผยแพร่และนำเสนอให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา (3) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และสังเคราะห์ประเด็น โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ได้จากเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในปลายปี 2555 สู่แนวทางการวางแผนหลักปฏิบัติในระดับต่างๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม (4) เพื่อประมวลแนวคิดข้อเสนอจากสมาชิกผู้เข้าร่วมการสัมมนาและเสนอต่อผู้รับผิดชอบนโยบายในระดับต่างๆ ทั้งระดับประเทศ ท้องถิ่น และระดับชุมชน

วันและสถานที่: การจัดประชุมวิชาการฯ จัดขึ้น จำนวน 2 วัน คือ (1) วันที่ 29 มีนาคม 2556 เป็นการประชุมวิชาการเพื่อนำเสนอผลงาน อภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (2) วันที่ 30 มีนาคม 2556 เป็นการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการใช้จักรยาน Bike trip ปั่นชมวัด เลาะชมสวน เที่ยวชุมชนที่มีการจัดการตนเองที่บางกระเจ้า จ.สมุทรปราการ

กลุ่มเป้าหมาย: นักวิชาการ นักวิจัย ผู้แทนจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการวางแผนและกำหนดนโยบาย องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน บริษัทเอกชน เครือข่ายภาคีด้านสุขภาพ และเครือข่ายอื่นๆ และประชาชนผู้สนใจ

วันที่ 29 มีนาคม 2556 : การประชุมวิชาการและอภิปรายแลกเปลี่ยน

■ กล่าวต้อนรับและชี้แจงวัตถุประสงค์:

โดย ศาสตราจารย์กิติคุณธงชัย พรรณสวัสดิ์ ผู้แทน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ผู้ก่อตั้งและประธาน ชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย

แนวคิดและที่มาของการจัดประชุมวิชาการการส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ครั้งที่

- มีแนวคิดมาจากการจัดประชุมจักรยานนานาชาติ Velo-City ที่จัดโดยสหพันธ์ผู้ใช้จักรยานยุโรป (European Cyclists' Federation – ECF)
- กลุ่มเป้าหมายที่เข้าประชุม Velo-City มาจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหารท้องถิ่น - เมือง นักวิชาการ องค์กรเอกชน ผู้ประกอบการ ผู้ส่งเสริมให้มีการใช้จักรยาน และประชาชนทั่วไปที่สนใจเรื่องจักรยาน ฯลฯ
- จัดประชุมครั้งแรกที่ประเทศเยอรมนี ใน ปี ค.ศ. 1980 (2523) ครั้งที่สองจัดที่

ที่ 1 (Bike and Walk Forum,1 st)	<p>กรุงลอนดอน ในปี ค.ศ. 1984 (2527) พบว่าช่วงนั้นจักรยานยังไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าใด เพราะการประชุมห่างกันถึง 4 ปี</p> <ul style="list-style-type: none"> ปี ค.ศ.2013 (2556) ครั้งที่ 21 จัดที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ซึ่งผู้แทนชมรมฯจะไปประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนบทเรียนรู้ด้วย
การขยายแนวคิดเดิน-จักรยาน	<ul style="list-style-type: none"> เชิญชวนนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์จากสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบความรู้เรื่องเดิน-จักรยาน ระดับประเทศ เชิญชวนองค์กรปกครองท้องถิ่น สร้างชุมชนจักรยาน ซึ่ง TCC ยินดีเป็นที่ปรึกษา จุดประกายความคิด ให้ความรู้และคำแนะนำได้ แต่การทำจริงๆเป็นหน้าที่ของอปท.
อื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> บริบทของประเทศไทย การใช้จักรยานอาจไม่จำเป็นต้องมีทางจักรยานก็ได้ หรือมีทางจักรยานก็ดีแต่ต้องไม่นำมาเป็นเงื่อนไขในการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน การจัดให้มีการประชุมวิชาการฯ ลักษณะเช่นนี้เป็นโอกาสที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอภิปรายร่วมกัน TCC ดำริจะจัดให้มีเวทีวิชาการ Bike and Walk Forum เป็นประจำทุกปี

■ การบรรยายพิเศษ “จากเครือข่ายสู่สมาพันธ์ผู้ใช้จักรยานและรักการเดิน”

โดย ทพ.อนุศักดิ์ คงมาลัย ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการเสวนาฯ และประธานคณะกรรมการกำกับทิศโครงการผลักดันการเดินและการใช้จักรยานไปสู่นโยบายสาธารณะของประเทศไทย

โครงการผลักดันการเดินและการใช้จักรยานไปสู่ นโยบายสาธารณะของประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> สสส.สนับสนุนทุนการดำเนินโครงการฯมาตั้งแต่ปี 2554 และเข้าสู่ระยะที่ 3 ในปี 2556 วัตถุประสงค์ของโครงการฯคือ เพื่อผลักดันและส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันให้เป็นนโยบายสาธารณะของประเทศ มี 4 ยุทธศาสตร์ในการผลักดันฯ คือ การสร้างวัฒนธรรมและชุมชนจักรยาน การค้นหาคำตอบรู้ด้วยงานวิจัย การสร้างเครือข่ายผู้ใช้จักรยานฯ และการสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลง
ผลสำเร็จเบื้องต้นของการดำเนินโครงการฯ	<ul style="list-style-type: none"> สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 5 ปี 2555 มีมติรับรองด้านนโยบายในประเด็นการจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน การประชุมวิชาการฯ นับเป็นจุดเริ่มต้นในการนำองค์ความรู้ และผลงานวิชาการด้านเดิน-จักรยานนำเสนอต่อสาธารณะเพื่อแลกเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ และผลักดันขับเคลื่อนสู่ นโยบายสาธารณะของประเทศ การตอบรับของสภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทั้งระดับประเทศและระดับจังหวัด ทั้งนี้เพื่อเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายสำหรับผู้ใช้จักรยานและคนเดินเท้า
ก้าวอย่างสู่สมาพันธ์ผู้ใช้จักรยานและรัก	<ul style="list-style-type: none"> กระแสสังคมตอบรับการส่งเสริมการใช้จักรยาน รวมถึงเทศบาล อบต. แม้ยังอาจมองไม่เห็นภาพเป็นรูปธรรมชัดเจนในการส่งเสริมให้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

การเดินทาง

- สมาพันธ์ฯ จึงทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานของเครือข่ายฯ ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ
- การดำเนินงานของสมาพันธ์ฯ เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนประเด็นเดิน-จักรยาน ไปสู่นโยบายสาธารณะของประเทศ โดยอาศัยพลังเครือข่ายผู้ใช้จักรยานและรักการเดินทางประจำจังหวัดในแต่ละภูมิภาคของประเทศ

สรุปการอภิปรายแลกเปลี่ยน:

สรุปการนำเสนอผลงานวิชาการและอภิปรายแลกเปลี่ยนในแต่ละช่วงการนำเสนอ และห้องประชุมย่อย ดังนี้

ห้อง “ทำไมคนไทยใช้และไม่ใช้จักรยาน...ตอบคำถามสังคมไทยด้วยงานวิจัยความคิดเห็นชุมชน

หัวข้อการนำเสนอ	สรุปประเด็นการนำเสนอและอภิปราย
(1) ทำไมคนไทยจึงไม่นิยมใช้จักรยาน โดย ดร.จักรพิพัฒน์ อศวบุญญาเลิศ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและ เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี (วิทยาเขตบางขุนเทียน)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การศึกษาวิจัยพบว่า อุปสรรคสำคัญ 3 อันดับแรก ที่ทำให้ผู้ที่ยังไม่ได้ใช้จักรยาน รู้สึกไม่ยอมใช้จักรยาน คือ (1) ไปได้ไม่ถึงจุดหมายปลายทาง (2) ใช้มอเตอร์ไซค์สะดวกกว่า (3) ร้อนแดด ส่วนอุปสรรคที่สำคัญน้อยที่สุด (คือไม่มีผลต่อการตัดสินใจ) คือ (1) จักรยานราคาแพง (2) ไม่เท่ ไม่เก๋ เซย ไม่ทันสมัย ▪ อิทธิพลสำคัญ 3 อันดับแรก ที่มีผลทำให้ผู้ที่ยังไม่ได้ใช้จักรยาน หันมาใช้จักรยาน คือ (1) ได้ออกกำลังกาย (2) เส้นทางร่มรื่น (3) อากาศมีมลพิษน้อย ส่วนอิทธิพลที่มีความสำคัญน้อยที่สุด (หรืออาจไม่มีผลต่อการตัดสินใจ) คือ (1) มีดารา คนดัง นักการเมือง ใช้จักรยานเป็นตัวอย่าง (2) มีคนใช้จักรยานที่เก่งเป็นที่เลื่อง ▪ การศึกษาสามารถสรุปเป็นแนวทางเพื่อส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ที่ยังไม่ได้ใช้จักรยานหันมาสนใจใช้จักรยาน คือ (1) การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้จักรยาน (2) การเข้ามาตราการทางการเงินเพื่อส่งเสริมให้การใช้จักรยานเกิดข้อได้เปรียบมากกว่าการใช้มอเตอร์ไซค์ เช่น การกำหนดภาษี ราคาสินค้า เป็นต้น (3) การรณรงค์ถึงประโยชน์ของการใช้จักรยานโดยเน้นด้านสุขภาพ และเป็นการเดินทางที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ▪ “การใช้จักรยาน” ในการวิจัยนี้เป็นการใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวัน กลุ่มกรองเฉพาะคนที่ใช้จักรยานสัปดาห์ละ 3-4 วัน จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลสำคัญจัดได้เป็นสองกลุ่มใหญ่คือความสะดวกและความปลอดภัย ▪ เสนอให้มีการศึกษาเพิ่มเติมกลุ่มผู้ใช้จักรยานโดยอาจจะพิจารณาศึกษากลุ่มผู้ใช้จักรยานเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น การออกกำลังกายและนันทนาการด้วย ▪ สนับสนุนแนวคิดของงานวิจัย เรื่องการส่งเสริมมาตรการทางการเงิน โดยเสนอให้ศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ร่วมด้วย โดยเปรียบเทียบต้นทุนของการเดินทางรูปแบบต่างๆ ซึ่งพบว่า การเดินทางโดยจักรยาน สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่ายานยนต์ชนิดอื่นๆ (มอเตอร์ไซค์/รถยนต์)

(2) แรงจูงใจและอุปสรรคในการใช้จักรยานสำหรับคนที่เดินทางด้วยจักรยานในประเทศไทย

โดย ดร. วิติยา ปิตตังนาโพธิ์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรัตนนคร

- อุปสรรคสำคัญของการใช้หรือไม่ใช้จักรยานของชาวบ้าน พบว่า ไม่มีร้านซ่อมจักรยาน ซึ่งมีผลต่อการใช้จักรยานอย่างต่อเนื่อง
- ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลจูงใจให้คนที่ใช้จักรยานในชีวิตประจำวันอยู่แล้วได้ใช้จักรยาน คือ (1) ได้ออกกำลังกาย (2) ลดมลพิษ ลดโลกร้อน (3) ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ส่วนเหตุผลสำคัญน้อยที่สุด (หรือไม่สำคัญ) คือ (1) สะดวกดี (2) เท่ เก๋ เข้ากับกระแสสังคม
- อิทธิพลสำคัญที่มีต่อการเลือกเดินทางด้วยจักรยาน คือ (1) ได้ออกกำลังกาย (2) ใช้จักรยานไปเที่ยวและพักผ่อนในชีวิตประจำวัน (3) ถ้าพิถีพิถันได้ว่าการใช้จักรยานประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าการเดินทางแบบอื่น ส่วนอิทธิพลสำคัญน้อยที่สุด (หรือไม่สำคัญ) คือ (1) มีตารา คนดัง ใช้จักรยานเป็นตัวอย่าง (2) มีคนขี่เก่งเป็นพี่เลี้ยง
- อุปสรรคสำคัญในการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน คือ (1) ฝนเป็นอุปสรรค (2) กลัวรถชน อุบัติเหตุจากรถยนต์ (3) คนขับรถประเภทอื่นไม่มีวินัย ส่วนอุปสรรคที่สำคัญน้อยที่สุดคือ (1) ไม่เท่ ไม่เก๋ เชย ไม่ทันสมัย (2) ขี่จักรยานไม่คล่อง ไม่กล้าออกถนน (เพราะเขาได้ใช้จักรยานเป็นปกติอยู่แล้วนั่นเอง)
- แนวทางส่งเสริมให้เกิดการใช้จักรยานได้ ดังนี้ (1) การรณรงค์ถึงประโยชน์ของการใช้จักรยานโดยเน้นประเด็นด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจเป็นหลัก (2) การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้จักรยาน เช่น การเพิ่มเส้นทางจักรยานเพื่อเชื่อมระหว่างสถานที่สำคัญๆ เป็นต้น
- ความไม่ปลอดภัย เป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้คนไม่เลือกใช้จักรยานเดินทาง
- การศึกษาเปรียบอุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้จักรยาน จักรยานยนต์ และรถยนต์ พบว่าอุบัติเหตุจากจักรยานมีน้อยที่สุด (แต่มักเป็นข่าวใหญ่โต ส่วนนี้เป็นข้อคิดเห็น ไม่ใช่ fact ส่งผลให้ผู้ปกครองกลัว ไม่สนับสนุนให้ลูกใช้จักรยาน)
- การศึกษาการใช้จักรยานของกลุ่มตัวอย่าง ต้องมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนในการใช้จักรยานของแต่ละกลุ่ม เพื่อตอบคำถามของแต่ละกลุ่มได้อย่างถูกต้อง
- เสนอให้มีการศึกษาในระดับมหัพภาค
- การส่งเสริมให้เกิดการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันสิ่งสำคัญ คือ มีตัวอย่างให้เห็น และควรใช้จักรยานทั่วไปที่ราคาไม่แพง และใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน
- การส่งเสริมชาวบ้านให้หันมาใช้จักรยาน ต้องเน้นที่เรื่องใกล้ตัว เช่น (1) สุขภาพ (2) ประหยัดค่าใช้จ่าย (3) ลดอุบัติเหตุ
- สร้างความเท่าเทียมของการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของผู้ใช้จักรยานในชุมชน (ราคาและประเภทของจักรยาน)
- การส่งเสริมการใช้จักรยานต้องเริ่มจากท้องถิ่น โดยการจัดทำแผนแม่บทระดับหมู่บ้าน
- การส่งเสริมให้ชุมชน หมู่บ้าน ท้องถิ่น ใช้จักรยานในการเดินทางสามารถสร้างชุมชนให้เป็นสุข ชุมชน-เมืองน่าอยู่

ห้องท้องถิ่น...กับการจัดระบบเดิน-จักรยาน

หัวข้อการนำเสนอ	สรุปประเด็นการนำเสนอและอภิปราย
<p>(1) การประเมินผลการประยุกต์ใช้หลักการตัดแปลงด้านสิ่งแวดล้อมกับถนนสายรองในมหาวิทยาลัยขอนแก่น</p> <p>โดย ผศ.ดร.พนกฤษณ คลังบุญครอง</p> <p>ศูนย์วิจัยและพัฒนาโครงสร้างมูลฐานอย่างยั่งยืน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น</p> <p>นักวิจัยร่วม : มนสิชา เพชรานนท์, ณิชฎพนธ์ ฝ่ายบุญ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนเดินเท้าและยานพาหนะบนถนนใน ม.ขอนแก่น (สายรอง) ได้รับการแก้ไข้ปัญหาด้วยการประยุกต์ใช้หลักการยับยั้ง (ชะลอ) การจราจร (Traffic Calming) ด้วยกระบวนการการออกแบบและจัดการพื้นที่ถนนให้มีความสอดคล้องกับการจราจร และการออกแบบและจัดการสภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่สองข้างถนน งานวิจัยนี้เป็นประโยชน์สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ควรมีการจัดทำเป็นคู่มือเพื่อนำไปใช้สำหรับเมือง ซึ่งจะสามารถลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนเดินเท้ากับรถยนต์อื่นได้ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งจราจร (สนข.) ได้จัดทำ”คู่มือสงบจราจร” ออกมาแล้ว สามารถสอบถามข้อมูลได้จาก สนข. หรือดาวน์โหลดคู่มือฯ ได้จาก website สนข.
<p>(2) อิทธิพลของสภาพแวดล้อมชุมชนเมืองต่อพฤติกรรมการเดินและการใช้ทางเท้าในเขตชุมชนชานเมือง</p> <p>โดย ดร.วนารัตน์ กรอิสรานุกุล</p> <p>คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.ธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)</p>	<ul style="list-style-type: none"> จากการศึกษาสรุปว่า สภาพแวดล้อมชุมชนเมือง คือ การใช้ที่ดินและการออกแบบเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกวิธีการเดินทาง ปัจจัยในการเลือกเส้นทางเดินของชุมชน คือ ความเคยชิน และความปลอดภัย ปัจจัยในการออกแบบเส้นทางของชุมชน คือ (1) ปลอดภัย (2) เส้นทางต่อเนื่อง-เชื่อมต่อ และ (3) ภูมิทัศน์สวยงาม
<p>(3) รูปแบบทางเท้าที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ในเขตเมืองหลักของภูมิภาค: กรณีศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมา</p> <p>โดย อาจารย์ชาติรี ควบพิมาย</p> <p>คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ควรมีการจัดทำคู่มือการออกแบบทางเท้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเทศบาล อบต. ควรมีการจัดทำมาตรฐานวัสดุอุปกรณ์ทางเท้า เพื่อนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับเมืองต่างๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของเมือง ตัวอย่างที่ดีอาคารริมถนนบริเวณตรงข้ามห้าง อิมพีเรียลเวสต์ จ.สมุทรปราการ ทำกันสาดคลุมทางเท้าความยาวประมาณ 200 เมตร ประโยชน์คือ ช่วยกันฝนและกันน้ำหยดให้คนเดินเท้า เมืองต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ การจัดระเบียบทางเท้า หาบเร่ แผงลอยเป็นปัญหาของทุกเมือง เนื่องจาก (1) ผู้ค้าเสียประโยชน์ (ทำให้เสียคะแนนเสียงสนับสนุนนักการเมือง) (2) การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวด ดังนั้น งานวิจัยของควรตอบโจทย์การหาทางออกทางสังคมด้วย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตัวอย่างการจัดระเบียบทางเท้าที่เมืองซัปโปโร (ซัปโปะโระ) ประเทศญี่ปุ่น ใช้กระบวนการจากประชาชน-ชุมชนคนเดินทางที่ต้องการทางเท้าที่มีระเบียบ

เมื่อจำนวนประชาชน-ชุมชนที่เรียกร้องมีมากกว่าผู้ค้า การตกลงนำมาสู่การจัดสรรพื้นที่ ทางเท้าก็จะเป็ระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้ มีกรณีศึกษาที่เมืองน่าน จ.น่าน ประเทศไทย มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน-ชุมชน เพื่อการจัดสรรพื้นที่ที่เหมาะสม เพราะการจัดระเบียบเมืองเป็นเรื่องของทุกคนในเมืองนั้นๆ โดยต้องอาศัยเวลาเพื่อสร้างความร่วมมือและความเข้าใจ

- สนข. มีการวางแผนการจัดการขนส่งและจราจรเพื่อเมืองยั่งยืน สิ่งสำคัญคือการส่งเสริมให้เมือง-ชุมชนมีการสัญจรทางเท้า-เดินเท้ากันมากขึ้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งที่หน่วยงานเห็นความสำคัญมากที่สุด

**(4) ระบบสัญญาณไฟคนเดินข้ามถนน
อัจฉริยะ กรณีศึกษาทางข้ามบริเวณ
ปากซอยประชาอุทิศ 40/1**

โดย รศ.ดร.ธวัชชัย เหล่าศิริหงษ์ทอง
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจราจรขนส่ง
คณะวิศวกรรมศาสตร์ ม.เทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี

นักวิจัยร่วม: ชิดชนก แจ้งจบ
และจตุพงษ์ จารุศิริสมบัติ

- หลักการจัดการจราจรที่ตัดกันระหว่างคนเดินเท้ากับรถยนต์ มี 3 วิธี คือ (1) แบ่งถนน (2) แบ่งเวลาการใช้ และ (3) แยกทางกัน ซึ่งระบบสัญญาณไฟพานำหลักการแบ่งเวลากันเข้ามาจัดการจราจร
- ข้อบกพร่องของระบบสัญญาณไฟ คือ เมื่อคนต้องการข้ามถนนแต่ข้ามไม่ได้ เพราะต้องรอสัญญาณข้ามจากระบบ ทำให้เกิดความไม่พอใจ เนื่องจากความเคยชินและความไม่เข้าใจ
- การวิจัยนี้ เป็นการประเมินการใช้ระบบฯ ควรมีการศึกษาความต้องการของเมืองก่อนนำระบบมาใช้ และการพัฒนาระบบเพื่อการประโยชน์สูงสุด คือ การศึกษาพฤติกรรมของคนเดินข้ามถนน
- กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน-ชุมชน เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ ในการจัดระเบียบเมือง “ทางเท้า ถนนคนเดิน” ต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนคนที่อยู่ในเมืองทั้ง 5 ขั้นตอน คือ (1) ร่วมคิด (2) ร่วมวางแผน (3) ร่วมดำเนินการ (4) ร่วมรับผลประโยชน์ และ (5) ร่วมประเมินผล (มิใช่แค่ვათეგრრმ)
- ข้อสังเกตเพิ่มเติม (1) ในทางปฏิบัติระบบนี้ไม่ใช่ ระบบอัจฉริยะ (ระบบอัจฉริยะ คือ ระบบที่จะกำกับการให้สัญญาณไฟตามสภาพการจราจรที่เป็นจริง) และ (2) รถจะหยุดตามสัญญาณ แต่รถจะไม่หยุดให้ทางคนที่เดินข้ามตรงทางม้าลาย ซึ่งแสดงว่าคนขับรถไม่ได้ให้ความสำคัญกับคนเดินเท้ามากนัก

ห้องมหาวิทยาลัย เดิน-จักรยาน แนวทางจัดการให้ยั่งยืน

หัวข้อการนำเสนอ	สรุปประเด็นการนำเสนอและอภิปราย
<p>(1) โครงการจักรยานสีขาว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จ.สกลนคร โดย รศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ สุริยวานากุล</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ โครงการจักรยานสีขาว ไม่มีข้อบังคับห้ามใช้พาหนะอื่นในวิทยาเขต เป็นการประชาสัมพันธ์เชิญชวน ชี้แจงต่อผู้ปกครอง และความสมัครใจของนิสิต ปีที่ 1 ▪ โครงการฯได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วยดี ▪ ระบบจัดการของโครงการฯ เช่น บริการซ่อมบำรุงฟรี นิสิตต้องเสียค่าปรับหากจักรยานหาย ซึ่งนำค่าปรับมาเป็นค่าตอบแทนนิสิตที่มาซ่อมจักรยาน (งบบฯ)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดสกลนคร
นักวิจัยร่วม: ดร.วิรัช หิรัญ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดสกลนคร

โครงการประมาณ 100,000 บาท/ปี)

- มหาวิทยาลัยกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการ (การดูแล ซ่อมบำรุง) โดยตรงเพื่อให้การส่งเสริมการใช้จักรยานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- การขยายผลออกนอกมหาวิทยาลัยโดยการสร้างความร่วมมือกับเทศบาล เรื่องการจัดช่องทางจักรยานเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาใช้จักรยานเดินทาง เช่น เข้าไปในตัวเมือง ตลาด เป็นต้น

**(2) แนวทางการส่งเสริมการใช้จักรยาน
ในมหาวิทยาลัย**

โดย อาจารย์วรลักษณ์ คงอ้วน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการ
ผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศูนย์วิจัย
นักวิจัยร่วม: ดร.สาธิตา สกุรัตน์
นกุลชัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
และการผังเมือง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศูนย์วิจัย

- ผลการศึกษาจากกรณีศึกษา 5 มหาวิทยาลัย พบว่า ความต้องการของนักศึกษาในการใช้จักรยาน คือ (1) การมีเส้นทางจักรยานชัดเจนแยก จากยานยนต์อื่น (2) จุดจอดใกล้อาคารเรียน (3) ป้ายสัญลักษณ์และกฎระเบียบ (4) มีบริการซ่อมบำรุง (5) บริการให้ยืมจักรยาน สาเหตุหลักของการไม่ใช้จักรยานของนักศึกษา คือ (1) อากาศร้อน/ฝนตก (2) กลัวเป็นภาระ และ (3) ไม่มีจักรยาน
- ผลการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของการไม่ใช้จักรยานในมหาวิทยาลัย คือ (1) ความไม่ปลอดภัย (2) โครงข่ายเส้นทางจักรยานไม่เชื่อมโยงและต่อเนื่อง (3) เส้นทางจักรยานมีลักษณะไม่สนับสนุนให้เกิดการใช้งาน (4) ขาดความตระหนักในความสำคัญของการใช้จักรยาน (5) ขาดการสนับสนุนจากกับหน่วยงาน (6) ขาดแคลนจุดจอดรถจักรยาน
- แนวทางการส่งเสริมการใช้จักรยานภายในมหาวิทยาลัยสามารถ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) ส่งเสริมด้านกายภาพ เช่น จัดทำทางจักรยานให้ครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงเส้นทางและพัฒนาจุดจอดที่มีอยู่แล้ว (2) ส่งเสริมด้านนโยบาย ได้แก่ เร่งประชาสัมพันธ์ใช้จักรยาน กำหนดแผน/นโยบายส่งเสริมการใช้จักรยานอย่างต่อเนื่อง สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และวางมาตรการควบคุมจัดระเบียบ รวมทั้งพัฒนาระบบการให้บริการรถจักรยานสาธารณะ
- ควรนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาของทั้ง 5 มหาวิทยาลัย ต่อผู้บริหารของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดการผลักดันในระดับนโยบาย สู่การปรับปรุงและพัฒนาต่อไป
- หาแนวทางส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยที่เคยใช้จักรยานกลับมาใช้อีกครั้ง เช่น การให้บริการยืมจักรยานสาธารณะต่อนิสิตและเจ้าหน้าที่ หรือการรณรงค์ผ่านกิจกรรม car free zone หรือเขตปลอดรถยนต์เพื่อส่งเสริมและสร้างบรรยากาศการใช้จักรยานในมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น

**(3) การสร้างวัฒนธรรมการใช้จักรยาน
ที่ยั่งยืนในมหาวิทยาลัย :**
ประสบการณ์จากโครงการ Active
Campus ของบริษัทโคคา-โคล่า
โดย คุณนันท์วิฑู ธรรมหทัย

- การสร้างวัฒนธรรมจักรยานจำเป็นที่จะต้องสร้างความสมดุลระหว่าง (1) โครงสร้างพื้นฐานและวัสดุอุปกรณ์ (hardware) (2) การจัดวางระบบและสร้างทัศนคติ ทักษะ ค่านิยมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการใช้จักรยาน (software) และ (3) กลุ่มบุคคลากรที่เป็นผู้ขับเคลื่อน บริหาร และให้บริการงานด้านจักรยาน (people ware) โดยที่ people ware หรือ

บริษัท โคคา-โคล่า (ประเทศไทย)
จำกัด

บุคคลากรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด และน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นของทุก
โครงการส่งเสริมงานจักรยาน

- การสร้างวัฒนธรรมการใช้จักรยานที่ยั่งยืน จะต้องสำรวจ ศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อการศึกษาพฤติกรรม ความต้องการใช้งานจักรยานในพื้นที่นั้นๆ ก่อนแล้ว จึงนำผลการศึกษาที่ได้มาวางระบบที่สอดคล้องกับความต้องการและพฤติกรรมของผู้ใช้ และจูงใจให้คนหันมาใช้จักรยานให้มากขึ้นได้
- การจัดกิจกรรมและการดำเนินการใดๆ เพื่อจูงใจ หรือรณรงค์ให้คนหันมาใช้จักรยานนั้นจะต้องคำนึงถึงสมดุลที่เหมาะสมระหว่าง (1) สีสัน และ (2) สาระ โดยที่สีสันหรือแพชั่นเป็นเพียงเครื่องมือหรือวิธีการในการสร้างความสนใจและการทดลองใช้จักรยาน แต่จำเป็นต้องมีสาระควบคู่ไปด้วย
- การสร้างวัฒนธรรมการใช้จักรยานสิ่งที่สำคัญอันดับแรกคือ **การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้จักรยาน** ส่วนเรื่องตัวจักรยานเป็นเรื่องสุดท้ายที่ควรจะทำให้มีความสำคัญ

**(4) การส่งเสริมการเดินทางและการใช้
จักรยาน มหาวิทยาลัย**

มหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง

โดย ดร. พลเดช เชาวรัตน์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง

และนฤมิตรศิลป์ มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม

นักวิจัยร่วม: อาจารย์เมธี พิริยการ

นนท์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผัง

เมืองและนฤมิตรศิลป์ มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม

- จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางในการปรับปรุงสำหรับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดังนี้ คือ (1) นโยบายของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการเดินทางเข้าและการสัญจรทางจักรยาน 2) พฤติกรรมการสัญจร 3) ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ และ 4) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมระบบการเดินทางเข้าและการสัญจรทางจักรยาน
- การประยุกต์ใช้แนวทางการส่งเสริมการใช้จักรยานจากหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยที่ประสบความสำเร็จเป็นตัวอย่างในการส่งเสริมการใช้จักรยานให้เหมาะสมกับแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาเรื่องการเดินทางส่งเสริมให้เด็กขี่จักรยาน แต่ไม่มีจักรยานให้ขี่ จักรยานหาย ไม่มีจุดซ่อม เป็นต้น โดยอาจใช้ระบบการให้ยืมจักรยานในการขี่ในมหาวิทยาลัย หรือมีจุดซ่อมจักรยานในมหาวิทยาลัย เป็นต้น
- **การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร** สร้างการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร เช่น ร่วมขี่จักรยานในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคการใช้จักรยานในมหาวิทยาลัย

เวทีเสวนา โอกาสหรือวิกฤต: สิทธิและความปลอดภัยของคนขี่จักรยานและเดินเท้า

ผู้ร่วมเสวนา:

(1) คุณสุรสิทธิ์ ศิลปงาม	ผู้จัดการมูลนิธิเมาไม่ขับ
(2) คุณเจริญ และคุณอรวรรณ โอทอง	ครอบครัวนักปั่นจักรยานท่องเที่ยว
(3) ผศ.ดร. ปริญญา เทวานฤมิตรกุล	นักวิชาการกฎหมาย

ดำเนินรายการโดย: ผศ. ดร. พนิต ภูจินดา

กรรมการชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย
อาจารย์ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปประเด็นเสวนาแลกเปลี่ยน:

(1) ประสบการณ์เรื่องจักรยานในแต่ละบทบาท

- **คุณเจริญและคุณอรุณ:** เล่าถึงประสบการณ์ของผู้ใช้จักรยานที่ปั่นท่องเที่ยวทั่วโลก ลักษณะของผู้ใช้ถนนในประเทศไทยที่อยู่ในพื้นที่อุณหภูมิเขตเดียวกันจะมีพฤติกรรมการใช้ถนนคล้ายๆ กัน เช่น ในประเทศต่างๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร จะค่อนข้างอันตราย ต้องใช้สติมากในการขี่จักรยาน เช่น ประเทศเปรู
- หากกล่าวถึง โครงสร้างทางกายภาพ เช่น ถนน บ้านเรือนถนนที่ดีติดอันดับโลก อาจไม่มีความจำเป็นมากนักในการแยกเส้นทางจักรยานและยานยนต์อื่นๆ ออกจากกัน หากแต่อาจสัญลักษณ์ หรือเส้นทางที่บอกว่าเป็นเส้นทางที่จักรยานใช้ ติดป้ายให้ยานยนต์อื่นๆ ระวัง
- อ.พนิตเคยบอกว่าต้องมีกระบวนการทางสังคมให้คนใช้จักรยานมาตั้งแต่เด็ก หากมีกระบวนการนี้เมื่อคุณโตขึ้นและหันมาใช้รถยนต์ คุณจะนึกถึงวันที่เคยใช้จักรยาน เข้าใจและยอมรับบทบาทของคนที่ใช้จักรยานได้มากขึ้น คิดว่ากระบวนการนี้สำคัญกว่ากฎหมาย
- **คุณสุรสิทธิ์ ศิลปงาม:** ถ้าคนขับรถยนต์ไม่ปลอดภัย คนเดินเท้า-ผู้ใช้จักรยานก็ย่อมไม่ปลอดภัยเช่นกัน เพราะต้องใช้ถนนร่วมกัน การรณรงค์เมาไม่ขับเริ่มในปี พ.ศ. 2539 เริ่มต้นไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเท่าใดนัก นพ. แท้จริง ศิริพานิช จึงนำไปทำนอกระบบราชการ จึงเกิดผลดังปรากฏในปัจจุบัน แม้วางยังไม่ดีเท่ากับประเทศญี่ปุ่น (ญี่ปุ่นมีคน 120 ล้านคน ตายด้วยอุบัติเหตุจราจรปีละเพียง 500 คนเท่านั้น) แต่ประเทศไทยเฉพาะช่วงเทศกาลสงกรานต์ก็ตายมากกว่าแล้ว ทั้งปีตายกว่าหมื่นคน
- สังคมปัจจุบัน เด็ก-เยาวชน เมื่อโตขึ้นจะใช้ยานพาหนะที่เป็นเครื่องยนต์ (จักรยานยนต์) เนื่องจากมอเตอร์ไซค์ซื้อขายขึ้น (แตกต่างจากประเทศลิ่งโคปร์) ซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อนที่เด็กจะต้องเริ่มหัดขี่จักรยาน และที่น่าเป็นห่วงมากไปกว่านั้นคือ เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่คำนึงถึงปลอดภัย ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า มีเด็กเพียงร้อยละ 7 ที่ใส่หมวกนิรภัยเมื่อขี่จักรยานยนต์ มูลนิธิเมาไม่ขับ จึงทำงานทั้ง 2 เรื่องไปพร้อมๆ กัน คือ เรื่องรณรงค์เมาไม่ขับและให้ใส่หมวกนิรภัยขณะขี่มอเตอร์ไซค์
- **การส่งเสริมให้เด็กขี่จักรยานตั้งแต่เด็ก** เป็นการสร้างวินัยจราจร คำนึงถึงความปลอดภัยของตัวเองและเคารพสิทธิของผู้ใช้ถนนร่วมกัน ดังนั้น การส่งเสริมให้เด็กขี่จักรยานจึงเป็นสิ่งที่ควรสังคมควรให้ความสำคัญและส่งเสริม สังคมต่างจังหวัดจะมีเด็กขี่จักรยานไปโรงเรียน แต่จะไม่เห็นปรากฏมากนักในกรุงเทพฯ เนื่องจากบริบทของเมืองแตกต่างกัน มีสถิติว่าคนไทยขี่จักรยานตายเป็นอันดับสามของโลก
- โจทย์ที่คุยกันเป็นโจทย์ที่ยาก รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง **หากมีทางจักรยานก็ต้องใช้จักรยานได้จริง** ต้องมีมาตรการมาส่งเสริม ยกย่องคนใช้จักรยานในชีวิตประจำวันเป็นตัวอย่างแก่สังคม เช่น อ.สุธี อากาศฤกษ์ เป็นตัวอย่างที่ดีขี่จักรยานไปทำงาน หรือคนอื่นๆ การส่งเสริมให้คนมาใช้จักรยานต้องใช้ความพยายาม และความอดทนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีปัจจัยเกี่ยวข้องเยอะ มีผู้ไม่เห็นด้วย เช่น ผู้ขายจักรยานยนต์และร้านเหล้าริมทาง แต่เราต้องทำไป เริ่มต้นจากเด็กๆ
- สถานการณ์ขณะนี้นับเป็นโอกาสดีในการรณรงค์ส่งเสริมให้คนใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการรณรงค์เรื่องความปลอดภัยด้วย ก่อนนี้ กิจกรรมต่างๆ เช่น การออกบูธส่วนใหญ่ไม่มีบูธหรือนิทรรศการเรื่องจักรยาน แต่กระแส

ปัจจุบันเริ่มมีและต่อไปต้องมีเพื่อเป็นการกระตุ้นสังคม ผนวกกับการให้ความรู้เรื่องความปลอดภัย วินัยจราจรบนถนน ด้วย

- **อ.ปริญญา:** เนื่องจากทรัพยากรมีจำกัด แต่จำนวนประชากรของโลกเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัย เพื่อรักษาทรัพยากร เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
- **การเปลี่ยนพฤติกรรมในการเดินทางด้วยการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันจึงเป็นคำตอบหนึ่งที่สำคัญ** เนื่องจากจักรยานเป็นพาหนะที่ดีที่สุด มีพลังงานที่ไม่มีวันหมด เป็นจุดเริ่มต้นที่จะแสดงถึงความรับผิดชอบต่อโลก
- **เมืองใหญ่ทั่วโลกต้องการลดจำนวนผู้ใช้รถยนต์** ไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากการส่งเสริมการใช้จักรยานและการเดิน นับเป็นกระแสไปทั่วโลก และได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี
- **สำหรับประเทศไทย** กระแสการเริ่มหันมาเดินทางด้วยจักรยาน ส่วนหนึ่งเป็นกระแสจากกลุ่มนักจักรยานที่บุกเบิก ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลง บ้านเรามีทางจักรยานสายแรกในปี พ.ศ.2549 จนปัจจุบันนี้ปี 2556 มีเส้นทางจักรยานรวมทั้งสิ้น 44 สาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นความก้าวหน้ามาก (หมายเหตุ: เส้นทางจักรยานสายแรกในประเทศไทย มีขึ้นในราวปี พ.ศ. 2518 บริเวณถนนรามคำแหง ซึ่งยังถือว่าเป็นพื้นที่นอกเมือง แต่การใช้งานจริงไม่สัมฤทธิ์ผล)
- **ผศ.ดร.พนิต:** การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของสังคมเป็นสิ่งสำคัญ ต้องมีมาตรการและการณรงค์ส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) สิทธิและความปลอดภัยของคนใช้จักรยาน-คนเดินเท้า

- **อ.ปริญญา:** การรณรงค์ส่งเสริมให้คนขี่จักรยานในชีวิตประจำวัน มีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ (1) **มีที่จอดจักรยาน** ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น การใช้จักรยานสามารถเริ่มได้เลย เริ่มจากบ้านไปซื้อของปากซอย (2) **เมื่อขึ้นถนนใช้ผิวจราจรร่วมกับยานยนต์ชนิดอื่น** คนขี่จักรยานจะพบปัญหาเรื่อง**ความปลอดภัย** เพราะกรุงเทพฯตรงข้ามกับเมืองและประเทศอื่นๆที่ส่งเสริมการเดินทางการใช้จักรยานจริงจังซึ่งคนเดินเท้าจะมีความสำคัญที่สุด (ได้รับความคุ้มครองมากที่สุด) ตามมาด้วยคนใช้จักรยาน และรถยนต์ แต่ในกรุงเทพฯตรงกันข้าม ผู้ใช้รถยนต์เป็นใหญ่ แม้การจอดทับทางจักรยานยังมีการดำเนินการตามกฎหมายจราจร (3) **จะต้องรณรงค์ ส่งเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้จักรยานให้มากขึ้น** เพื่อให้เมืองน่าอยู่มากขึ้น หากใช้มาตรการมาบังคับให้คนขี่จักรยานไม่ได้ แต่บังคับให้คนที่ใช้ยานยนต์ต้องจ่ายมากขึ้นได้ เป็นต้น
- **คุณสุรสิทธิ์:** ก่อนนี้ สิทธิของคนเดินเท้ากับจักรยานในสังคมไทยไม่ได้รับความสำคัญ ปัจจุบันเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีกระแสสังคมการให้ความสำคัญเรื่องการใช้จักรยานและเดินเท้า ซึ่งตอบโจทย์การเดินทางเพื่อเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน กระทรวงศึกษาธิการควรมีหลักสูตรเรื่องความปลอดภัยและการมีวินัยจราจรบนถนนให้นักเรียนอย่างเข้มงวด เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น
- **ผศ.ดร.ปริญญา:** สังคมเหมือนเรือขนาดใหญ่ จะเปลี่ยนทิศต้องใช้พลังงานมาก คนในสังคมส่วนหนึ่งต้องเป็นคนเริ่มการลงมือเปลี่ยนแปลงมีแต่สิ่งดี เริ่มต้นที่ตัวเองไม่มีผลเสียเลย เริ่มจากตัวเรา ถ้าทำไม่สำเร็จก็แปลว่าวิธีการของเราไม่ดี ซึ่งต้องค้นหาวิธีการใหม่ เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนในสิ่งที่เรากำลังทำอยู่ คือการส่งเสริมเรื่องการเดินทางและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ผ่านถึงระดับนโยบายได้
- **คุณเจริญ:** ผู้ใช้จักรยานจะทำตัวเองให้ปลอดภัย ก็ต้องยอมรับว่าเราเป็นวัตถุที่เล็กที่สุดบนถนน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สังคมยอมรับ ได้รับสิทธิและความปลอดภัยบนถนน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัย “สื่อ” เป็นเครื่องมือ แรงเฉื่อยในการโน้มน้าวเพื่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม เป็นการจุดประกายให้คนมาใช้จักรยานให้มากขึ้น ยกตัวอย่าง ในประเทศแถบยุโรป-อเมริกา คนใหญ่สุดเปลี่ยนแปลงได้ เชื่อว่าในเอเชียและบ้านเราหากมีการสร้างกระแส รณรงค์ ด้วยสื่อ การเปลี่ยนแปลงก็สามารถเกิดขึ้นได้ เช่นกัน

(3) บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- **อ.ปริญญา:** การส่งเสริมให้คนเดินและใช้จักรยานเป็นเรื่องของการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม หากมีโครงสร้างทางกายภาพรองรับ เช่น เส้นทางจักรยาน แต่ไม่มีคนใช้ (ประสบการณ์จาก ม.ธรรมศาสตร์) ต้องมีมาตรการเสริม เช่น เราไม่มีมาตรการบังคับให้คนใช้จักรยาน แต่มีกลไกทำให้คนใช้ยานยนต์ชนิดอื่นจ่ายแพงขึ้นได้
- การเปลี่ยนหรือเพิ่มกฎหมายไม่ใช่เรื่องยาก แต่ **กฎหมายจะไม่เปลี่ยนหากความคิดของสาธารณชนไม่เปลี่ยน** ความคิดคนทั่วไปในสังคมจะต้องเปลี่ยน คือ ให้ความสำคัญกับคนเดินเท้าและใช้จักรยานก่อน และต้องทำให้จริงจัง เช่น มาตรการล๊อคล็อทหากมีการจอดทับเส้นทางจักรยาน ทุกคนในสังคมช่วยกันดูแล เช่น หน้าบ้าน หน้าร้าน เป็นอีกมาตรการทางสังคมที่ควรนำมาใช้ หรือส่งเสริมให้เกิดขึ้น
- **คุณอรุณ:** การปั่นจักรยานท่องเที่ยวทั่วโลกของเรา มีการเตรียมตัว เตรียมความพร้อมในการออกเดินทาง คือ ค้นคว้าก่อนว่าจะขี่จักรยานเส้นทางไหนปลอดภัยที่สุด ดังนั้น **สิ่งที่นักปั่นท่องเที่ยวทั่วโลกต้องการ คือ ข้อมูลและสื่อเรื่องจักรยาน เส้นทางจักรยาน ฯลฯ** ซึ่งอยากที่บ้านเรามี และตอนนี้ ได้พยายามค้นคว้า ทำเส้นทางจักรยานของ 3 เมืองประวัติศาสตร์ที่บ้านเราออกมาแล้ว และจะทำเมืองอื่นๆด้วย เพื่อประโยชน์สำหรับนักปั่นท่องเที่ยว
- **คุณสุรสิทธิ์:** หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรม กองต่างๆ ต้องร่วมกันส่งเสริมและผลักดันเรื่องเดินและจักรยานให้เป็นระดับนโยบายของหน่วยงานด้วย เช่น กองทัพอากาศ กองบัญชาการตำรวจนครบาล (บข.น.) สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ต้องหาแนวทาง กลวิธีการส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งสาธารณะอย่างไรให้เอื้อต่อผู้เดินเท้าและการใช้จักรยาน
- **อ.พนิต:** ความไม่ปลอดภัยของคนใช้จักรยานและคนเดินเท้า เกิดจากความคิดและพฤติกรรมของคนมากกว่า **โครงสร้างทางกายภาพ** เพราะประเทศไทยมาตรฐานด้านความปลอดภัยของโครงสร้างพื้นฐานดีระดับพอใช้ คนในสังคมยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมและเห็นความสำคัญในการเดินทางด้วยการเดินและการใช้จักรยาน สังคมจึงยังไม่เกิดกฎหมายรองรับ และกลไกในการส่งเสริมสนับสนุนมากนัก

ห้องเดิน-จักรยาน สุวิถีเมืองน่าอยู่

หัวข้อการนำเสนอ	สรุปประเด็นการนำเสนอและอภิปราย
(1) วัฒนธรรมจักรยาน กับ การสร้างสรรคเมืองจักรยาน กรณีศึกษาเทศบาลนครราชสีมา โดย ผศ. นิคม บุญญานุสิทธิ์ คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ ม.เทคโนโลยีราชมงคล อีสาน นครราชสีมา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ปัจจุบันจากภาพที่ปรากฏในสื่อ สังคมจะมีความรอบรู้ว่สังคมไทยมีจำนวนนักจักรยานมากกว่าผู้ใช้จักรยาน ซึ่งนักจักรยานต้องมีหมวก(นิรภัย) มีชุด(ขี่จักรยานโดยเฉพาะ) แต่เมืองต้องการให้สร้างวิถีชีวิตในการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ▪ การประชุมลักษณะนี้ ควรเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจมารับฟังและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจคือ ผู้ดูแลความเรียบร้อย ความปลอดภัยบนถนนของผู้ใช้รถยนต์ทุกชนิด ในฐานะผู้บริหารเมืองเคยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเรื่องการจำกัดความเร็วของยานยนต์ ซึ่งก็จะไม่ได้รับความร่วมมือมากนัก การผลักดันเรื่องการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันจึงยังไม่เป็นผลมากนัก เนื่องจากชุมชนกลัวความเร็วของยานยนต์ ▪ สังคมไทยอยู่ในวัฒนธรรมรถยนต์ (ทำให้มองเห็นข้อจำกัดในการใช้จักรยานมาก) หากในได้หัววัน หรือเมืองโบโกต้า การขี่จักรยานบนเกาะกลางถนนเป็นเรื่องปกติ (การเสนอให้ทำทางจักรยานบนเกาะกลางถนนที่เมืองนครราชสีมา จึงเป็นเรื่องที่ทำได้)

- การชูประเด็นเรื่องความปลอดภัยมาชี้ขาดอาจไม่ต้องเริ่มอะไร ซึ่งความจริงแล้วชาวบ้านก็ข้ามถนนกันมาที่เกาะกลางอยู่แล้วเป็นปกติ จักรยานใช้ได้ช่องทางกว้าง 90-150 ซม.ก็พอ

(2) ปัญหาและความต้องการเส้นทาง และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับจักรยานของผู้ใช้จักรยานที่อาศัยอยู่ในชุมชนริมคลองบางบัว เขต บางเขน กรุงเทพมหานคร: กรณีกีฬาชุมชนร้อยกรอง โดย คุณชยุต รัตนพงษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

- ชุมชนร้อยกรอง มีความต้องการเส้นทางจักรยานเป็นประเด็นสำคัญ
- สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้จักรยานที่ต้องการมากที่สุด คือ (1) ร้านซ่อมจักรยาน (2) การปรับปรุงขอบฟุตบาท (ปาดขอบทางให้เรียบ) ที่จักรยานได้ปลอดภัย และ (3) มีจุดจอดที่ปลอดภัยเพียงพอที่จุดเชื่อมต่อ

(3) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ทางเท้าของผู้สูงอายุในเขตเมือง: ภูมิทัศน์ ถนน คุณภาพทางเท้า และพฤติกรรมการเดินของผู้สูงอายุ โดย ดร.นวลวรรณ ทวยเจริญ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

- วัตถุประสงค์การเดินเท้าของกลุ่มผู้สูงอายุ คือ ไปซื้อของและการเดินเพื่อออกกำลังกาย
- การศึกษาพบว่า ภูมิทัศน์ของสวน ภูมิทัศน์ของหมู่บ้าน วิถีหมู่บ้าน เป็นสิ่งผู้สูงอายุอยากเห็นมากที่สุด
- คุณลักษณะของป้ายบอกทาง (ระบุซอย) ที่ทำให้ผู้สูงอายุชาวไทยมองเห็นได้ดีที่สุด คือ ตัวหนังสือสีขาว บนพื้นป้ายสีเขียว

(4) การศึกษาความเป็นไปได้ในการวางผังแม่บทพื้นที่ชุ่มน้ำบางกระสอบเพื่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดย รศ.สมพล ดำรงเสถียร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง นักวิจัยร่วม: ธิดาวันทนีย์ ตันติมาลา

- การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำบางกระสอบ ต้องมีการวางผังแม่บท เพื่อกำหนดแนวทางของการพัฒนา ด้วยการกำหนดเป้าหมายของผังฯ ให้เป็นเสมือนห้องเรียนวิทยาศาสตร์ที่สะท้อนความผูกพันของชุมชน ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ดาราศาสตร์และอวกาศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
- การจัดฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (16 ฐาน) โดยใช้จักรยานเพื่อ (1) ดึงดูดให้เด็ก-เยาวชนสนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรม (2) เป็นพาหนะในการเดินทางจากฐานการเรียนรู้หนึ่งไปยังฐานการเรียนรู้หนึ่ง และ (3) เป็นการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางกายสำหรับเด็ก-เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม

ห้องเดิน-จักรยาน ทางเลือกของการเดินทาง

หัวข้อการนำเสนอ	สรุปประเด็นการนำเสนอและอภิปราย
(1) อุโมงค์ ทางเลือก ทางลอดข้ามถนนสำหรับคนเดินเท้าในกทม. โดย รศ.ดร.ศิริมา ปัญญาเมธีกุล คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	<ul style="list-style-type: none"> ■ การศึกษาที่สัมภาษณ์คนกทม. ที่มีประสบการณ์การใช้งานข้ามถนนทั้ง 3 ประเภท คือ ทางม้าลาย สะพานลอย และอุโมงค์ทางลอด ■ การศึกษาพิจารณาปัจจัยด้านระยะทาง ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และการกันแดดกันฝน พบว่า คนกรุงเทพฯ ทั้งผู้ชายและผู้หญิง ทุกวัย,ทุกอาชีพ,รายได้ และทุกการศึกษา ให้คะแนนอุโมงค์ทางลอดข้ามถนน มากกว่า สะพานลอยและทางม้าลายในทุกประเด็น

- ข้อมูลเหล่านี้สามารถใช้เป็นข้อเสนอแนะกับนักวางผังเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาเมืองในอนาคตได้เป็นอย่างดี
- ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบด้านราคาและค่าบำรุงรักษา (management cost) พร้อมกับศึกษาความต้องการของประชาชน (social management cost) ในการเลือกใช้อุโมงค์ สะพานลอย และทางม้าลายเพิ่มเติม เพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้กับนักวางผังเมืองและผู้บริหารสำหรับการพัฒนาเมืองในอนาคต
- อุโมงค์มีราคาสูง จึงควรเลือกจัดสร้างเฉพาะจุดที่จำเป็นและมีความต้องการการข้ามถนนในปริมาณสูง

(2) การสำรวจความต้องการของเยาวชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคมในการขี่จักรยานมาโรงเรียน

โดย คุณครูกัญตลักษณ์ ฤทธิ์แดง
โรงเรียนวัฒนานุศาสตร์
อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี

- จากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้เด็กไม่ใช้จักรยานเดินทางไปโรงเรียนคือ ผู้ปกครองไม่ยินยอม เพราะคิดว่าไม่มีความปลอดภัยบนท้องถนน
- ดังนั้น เทศบาลเมืองพนัสนิคมควรมีนโยบายและการวางแผนการจัดทำเส้นทางจักรยานที่ปลอดภัย
- เพื่อรณรงค์และส่งเสริมให้เยาวชนขี่จักรยานในชีวิตประจำวันในอนาคตต่อไป
- ควรต่อยอดการศึกษาครั้งนี้เรื่องแนวทางการส่งเสริมให้เยาวชนมีพฤติกรรมหันมาใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน
- การศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ต้องตั้งคำถามให้ชัดเจน (ไม่คลุมเครือ) เพื่อจะได้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ และผลการศึกษาที่ถูกต้อง
- กรณีนักเรียนที่บ้านอยู่ไกล (ไม่สะดวกและปลอดภัยในการใช้จักรยานมาโรงเรียน) แต่อยากปั่นจักรยานด้วย โรงเรียนจะยืมจักรยานชาวบ้าน เทศบาล มาให้นักเรียนปั่นร่วมกิจกรรม ปั่นเล่นด้วย เป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้เด็กอยากใช้จักรยานในชีวิตประจำวันในอนาคตได้

(3) วิธีส่งเสริมการขี่จักรยานในกรุงเทพมหานคร

โดย รศ.ดร.วิโรจน์ ศรีสุรภานนท์
คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

- การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ชี้เน้นให้ทราบถึงความต้องการของผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวันต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ เพื่อร่วมส่งเสริมการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันในกรุงเทพฯ กรณีศึกษาบริเวณถนน ประชาอุทิศ เขตบางมด
- การศึกษาโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้จักรยาน ทั้งหมด 37 ประเด็น และสามารถจัดกลุ่มประเด็นได้ทั้งหมด 7 กลุ่ม คือ (1) นโยบายและแผนการสนับสนุนการใช้จักรยาน (2) ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนน (3) สิ่งกีดขวางบนทางเท้า (4) ความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม (5) ความไม่สะดวกในการขี่จักรยานบนทางเท้า (6) นโยบายเสริม (7) ราคาจักรยาน
- กลุ่มประเด็นที่ผู้ใช้จักรยานให้ความสำคัญมากที่สุด คือ กลุ่มนโยบายและแผนการสนับสนุนการใช้จักรยาน กลุ่มประเด็นความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนน และกลุ่มประเด็นสิ่งกีดขวางบนทางเท้า เป็นลำดับ
- ทั้งนี้ กลุ่มนโยบายและแผนการสนับสนุนการใช้จักรยาน มีการเสนอ 9 นโยบายสำคัญเพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้จักรยาน คือ (1) การสร้างโครงข่ายเส้นทางจักรยานที่เชื่อมโยงต่อเนื่อง (2) การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทางหรือแสดง

ช่องทางจักรยาน (3) การสร้างทัศนคติที่ดีให้กับประชาชน (4) การจัดเตรียมห้องอาบน้ำ (5) การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ที่ขี่จักรยานมาทำงาน (6) การออกข้อบังคับที่เอื้อต่อการขี่จักรยาน (7) การสร้างจุดจอดจักรยานที่ปลอดภัย (8) การจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลและพัฒนาเส้นทางเฉพาะ (9) การจัดช่องทางจักรยานแยกต่างหากจากรถยนต์และคนเดินเท้า

(4) ผลของการเดิน วิ่ง และปั่นจักรยานสะสมต่อดัชนีมวลกาย มวลกล้ามเนื้อ และร้อยละของไขมันในร่างกายของนิสิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาม.เกษตรศาสตร์
โดย ดร.พรพล พิมพาพร
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตกำแพงแสน)

- การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงดัชนีมวลกาย มวลกล้ามเนื้อ และร้อยละของไขมันในร่างกายของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการฯ
- กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ คือ นิสิตคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา ม.เกษตรศาสตร์ จำนวน 77 คน อายุระหว่าง 18-20 ปี
- กิจกรรมของโครงการฯ คือ เดิน วิ่ง ปั่นจักรยาน สะสมระยะทางไม่น้อยกว่า 30 ไมล์ (48 กิโลเมตร) สัปดาห์ละ 2 วัน ระยะเวลา 3 เดือน
- สิ้นสุดโครงการฯพบว่า ปัจจัยที่จะทำให้ นิสิตปั่นจักรยาน คือ (1) นิสิตชาย มีดัชนีมวลกายและร้อยละของไขมันในร่างกายเพิ่มขึ้น แต่ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนมวลกล้ามเนื้อไม่เปลี่ยนแปลง (2) นิสิตหญิงมีมวลกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น แต่มวลกายและร้อยละของไขมันในร่างกายไม่เปลี่ยนแปลง
- สรุป หลังเข้าร่วมโครงการฯ นิสิตชายและหญิงมีความสมบูรณ์ (อ้วน) ของร่างกายมากขึ้น
- ในการทดลองควรทำการควบคุมกิจกรรมที่นักศึกษาทำในแต่ละวัน จะเป็นผลให้เกิดความถูกต้องของผลการทดลองมากขึ้น
- ควรเพิ่มตัวชี้วัดในด้านอื่นๆ เช่น การวัดการทำงานของหัวใจ สุขภาพของนักศึกษาทั้งก่อน-หลังทำกิจกรรม

สรุปจำนวนผู้เข้าประชุมวิชาการฯ การประชุมวิชาการส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ครั้งที่ 1 มีผู้เข้าประชุมจำนวน 153 คน แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมจากภาคีต่างๆ ดังนี้

ที่	กลุ่มผู้เข้าประชุม	จำนวน (คน)	%
1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล)	43	28
2	สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัย/โรงเรียน)	30	20
3	วิทยากรและผู้นำเสนอผลงาน	25	16
4	หน่วยงานภาครัฐ	20	13
5	เครือข่ายฯ / ชุมชนจักรยาน	12	8
6	คณะกรรมการชมรมฯ / คณะทำงานและจิตอาสาผู้จัดงาน	12	8
7	สื่อมวลชน	4	3
8	องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)	4	3
9	บริษัทเอกชน	3	2
รวมทั้งหมด		153	100

วันที่ 30 มีนาคม 2556: กิจกรรม bike trip อ.บางกระเจ้า จ.สมุทรปราการ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนด้วยจักรยานของชุมชนบางกระเจ้า

ปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลได้กำหนดให้พื้นที่ 6 ตำบลของอำเภอพระประแดง คือ บางกระเจ้า บางกอบัว บางน้ำผึ้ง บางกระสอบ และบางยอ เป็นพื้นที่สีเขียว หรือที่เรียกว่า “กระเพาะหมู” ซึ่งทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้นำท้องถิ่น ชุมชน และชาวบ้านได้ร่วมกันรักษาพื้นที่ดังกล่าวให้คงสภาพความเป็นธรรมชาติ เพื่อเป็นปอดของคนกรุงเทพฯ

พื้นที่สีเขียวแห่งนี้จึงกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ด้วยกระบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้วยชุมชน นอกจากเป็นการสร้างรายได้แก่ชาวชุมชนแล้วยังเป็นการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรป่าไม้ที่คงความหลากหลายทางชีวภาพ และเป็นปอดของเมือง

Bike trip เป็นกิจกรรมการศึกษาดูงานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีรูปแบบการจัดการแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างผู้นำท้องถิ่น วัด และชาวชุมชนในพื้นที่ และการสนับสนุนจากหน่วยงานนอกพื้นที่ ทั้งภาครัฐและเอกชน นับเป็นตัวอย่างที่ดีที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นได้

■ สรุปกิจกรรมทัศนศึกษา ดังนี้

<p>กล่าวต้อนรับและแนะนำเส้นทาง การปั่นจักรยาน ณ สวนป่าแก่น น้อมเกล้า ต.ทรงคนอง อ.บางกระเจ้า</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ รับประทานอาหารเช้าร่วมกันก่อนเริ่มต้นกิจกรรม ณ สวนป่าชุมชน ■ กล่าวต้อนรับกลุ่มทัศนศึกษาดูงาน Bike trip โดยคุณเปรมปรีดิ์ ไตรรัตน์ ประธานชุมชนวัดป่าเกต ■ ชุมชนวัดป่าเกต มีบริการอาหารเช้าและให้นักท่องเที่ยวเช่าจักรยาน ■ บริหารจัดการโดยสมาชิกของกลุ่ม ■ แนะนำเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวชุมชนบางกระเจ้า โดยลุงกุล สมาชิกชุมชนที่ชำนาญเส้นทางจักรยาน พร้อมให้ความรู้แก่สมาชิก ■ จุดท่องเที่ยวด้วยจักรยาน คือ (1) โบราณสถานที่จะเยี่ยมชม ได้แก่ วัดป่าเกต วัดจากแดง และ วัดบางกระสอบ (2) สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ (3) ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง และ (4) กลุ่มอนุรักษ์ลำพูนบางกระสอบ
<p>วัดป่าเกต ต.ทรงคนอง อ.บางกระเจ้า</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ สักการะพระพุทธรูป ณ วัดป่าเกต เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตก่อนเริ่มกิจกรรมทัศนศึกษาดูงาน Bike Trip ■ เป็นวัดที่เก่าแก่ของจังหวัด สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 2 ■ เดิมชื่อวัดถนนเกต (ตาเกตเป็นผู้ขุดถนนสร้างทางเข้าวัดเป็นคนแรก) และประกอบกับบริเวณวัดมีต้นเกตขึ้นอยู่โดยรอบต่อมาจึงเรียกกันติดปากว่าวัดป่าเกต
<p>สวนเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ สวนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา

<p>เฉลิมพระชมพรรษา 80 พรรษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ เป็นสวนสาธารณะที่มีพื้นที่ประมาณ 21 ไร่ ตั้งอยู่ใน ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
<p>วัดจากแดง ต.ทรงคนอง อ.บางกระเจ้า</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ วัดจากแดงเป็นวัดราษฎร์ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งขวา ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2325 เดิมมีคลองมอญอยู่ข้างวัด ปัจจุบันถมคลองเป็นถนนแล้ว ■ ปูชนียวัตถุสมัยโบราณของวัด คือพระพุทธรูปนามว่า “หลวงพ่อหิน” ขุดพบบริเวณโบสถ์หลังเก่า ■ วัดนี้มีเนื้อที่ประมาณ 12 ไร่ นับเป็นปอดขนาดใหญ่แห่งสุดท้ายที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ มากที่สุดและมีแม่น้ำเจ้าพระยาล้อมรอบทั้งพื้นที่
<p>วัดบางกระสอบ ต.บางกระสอบ อ.พระประแดง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ วัดบางกระสอบสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างขึ้นในราว พ.ศ. 2357 โดยประวัติความเป็นมาเล่ากันว่าสร้างโดยนายดวงและนางทรัพย์ สามิภรรยาได้บริจาคทรัพย์สินสร้างขึ้น ทรัพย์สินดังกล่าวได้มาจากตุ่มน้ำโบราณที่บังเอิญขุดพบ ภายในตุ่มมีทรัพย์สมบัติอยู่จำนวนหนึ่ง ทั้งสองจึงนำมาบริจาคสร้างวัด เมื่อสร้างเสร็จจึงได้ตั้งชื่อวัดว่า วัดใหม่ตาดวงยายทรัพย์ และต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นทางการว่าวัดบางกระสอบตามชื่อของตำบล
<p>ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ต.บางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง (พักรับประทานอาหารกลางวันที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เกิดจากแนวคิดของผู้นำท้องถิ่น (อบต.บางน้ำผึ้ง) ชุมชน สร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง ■ เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนทั้งแนวคิด สินค้าระหว่างระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ■ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวด้วยชุมชนที่ยั่งยืน
<p>กลุ่มอนุรักษ์ลำพูบางกระสอบ ต.บางกระสอบ อ.พระประแดง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ เยี่ยมชมกลุ่มอนุรักษ์ลำพูบางกระสอบ ■ ต้อนรับและเล่าความเป็นมาของกลุ่มฯ โดยคุณสุกิจ พลับจ่างที่ปรึกษากลุ่มอนุรักษ์ลำพูบางกระสอบ ■ ภารกิจหลักของกลุ่ม "ลำพูบางกระสอบ" คือสร้างบ้านให้หิ่งห้อย บนพื้นที่ 41 ไร่เศษของกรมป่าไม้

สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม bike trip อ.บางกระเจ้า จ.สมุทรปราการ จำนวน 57 คน โดยแบ่งกลุ่ม
 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ที่	กลุ่มผู้เข้าประชุม	จำนวน (คน)	%
1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./ เทศบาล)	18	32
6	คณะกรรมการชมรมฯ /คณะทำงานและจิตอาสาผู้ปฏิบัติงาน	14	25
5	เครือข่ายฯ / ชุมชนจักรยาน	8	14
2	สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัย/โรงเรียน)	6	11
4	หน่วยงานภาครัฐ	6	11
9	บริษัทเอกชน	3	5
7	สื่อมวลชน	2	4
รวมทั้งหมด		57	100